

Universitätsbibliothek Paderborn

**Aluari Pelagij de pla[n]ctu eccl[es]ie desideratissimi libri
duo et indice copiosissimo et marginarijs additionibus
rece[n]s illustrati**

Alvarus <Pelagius>

Lugduni, 1517

Quadragesimussextus. Casus in q[ui]bus non po[tes]t papa dispensare.
Q[uod] papa maior est Paulo autoritate. Po[tes]t papa ex maxima causa
dispensare q[uod] monachus habeat p[ro]priu[m]: [et] q[uod] ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29953

alij contra: sed hodie expediti est et in clem. de elec. c. f. v. ipse dispensat vt laicus vel in minoribus ordinibus constitur fiat episcopus. lxxv. dist. miramur. c. ofius. §. s. aliud. lxxv. dist. valerianus. xvij. ipse solus dispensat cum illo qui sciatur communicatus ordinem recepit. de sent. exco. quii illoru. §. f. xvij. ipse solus dispensat cum ordinato in apostasia. et de apost. c. f. xvij. ipse solus dispensat cum ordinato et schismatico. et de schisma. c. ij. de elec. quia diligētia. et is qui renuntiavit executione pontificalis officij ingrediēdo rēgionem p solum papam et iam recupera re potest. et de renun. post translationē. xxi. ipse dispensat cum regularibus excentibus ad audiendū leges vel phy sica vt promoueat. et ne de. vel mo. nō magnopere. et ca. sup specula. rtho. §. fm dñi. xvij. cum nō ordinato ministrante vt et de nō. mi. c. ij. xxiij. concedit diacono vt compatris siue sandalij vtatur. rxiij. dist. puenit. et de ricijs vt mappulis vti possint: vt eadē dist. illud. rxiij. vt christianus portet arma saracenis. et de iudeis. significa uit. xv. ipse habet vt rtijs gladiū: s3 spiritalē et rēpos ralem ex commissione dei vt. rxiij. dist. c. f. et in euāgelio. et ce duo gladii. rxi. rxiij. et dñs: cuius ipse vice gerit: vt rtijs vfu est. r. dist. qm. r. rxiij. di. quā ad verū. fm dñi. dur. in spe. in titu. de legato. §. nūc ostendendū. §. lxxv. dist. de hoc s. plene dixi in rxiij. r. rxiij. r. xl. ar. xvij. ipse solus est suc cessor petri et vicarij iesu christi: vice nō puri hois s3 veri dei geris in terris. et de trāna. iter coporalia. §. rñ. c. qnto s. rñ. c. l3 vt ecclē. bñ. c. §. f. §. p. rxi. di. c. i. nouo. r. c. seq. de homic. p hñani. l. v. rxiij. q. f. qm. vñ oia regit dispo nit et ordinar et iudicat: pout sibi placet. et q. f. c. i. c. p. pncipalē. §. q. v. ideo ipse habet plenitudinē potestatis: ad quam vocatus est. et de vfu pallij. ad honore. §. q. v. de certo. c. qui se scit. r. dūmodo cōtra fidē nō veniat: in oib3: r. p omnia potest facere r dicere: quicquid placet auferē do etiam ius suū cui vult: quia nō est qui dicat ei: cur ita facis. r. dist. in memoriā. de peni. dist. ij. §. ex persona. als in. c. quis. Nam apud eū est p ratione voluntas. r qd ei placet legis habet vigore. in sti. de iur. na. §. sed quod pnci pi. potest etiam oē ius tollere postiuuē. r supra ius dispē sare. et de elec. licet. sed ipse sup oēs est: nec pōt ab aliquo ius dicari. r. dist. in nouo. c. nunc aut. r. q. ij. quasi per totū. r. s. in. iij. r. v. ar. plene dixi. habet etiā celeste arbitriū. C. de summa trini. inter claras. fm dñi. dur. in spe. in titu. de legato. nunc ostendendū. §. lxxv. post duo folia.

Articulus. xlvj.

Lerum de dispen satione pape in quibus casibus dispē sare valeat et in quibus nō: dicendum est. Sup quo notādū est: qd sunt certi casus in quibus papa dispē sare nō pōt: quib3 exceptis per cōsequēs omnia alia in eius arbitrio relinquntur. et de transla. inter coporalia. rxi. dist. qualis. ff. de iudi. qui pōt. Et primo quidē quidam sunt qui dicūt qd papa dispensare potest in omni casu. etiā cōtra apostolū qd ius tenear locū petri: r sit vicarius christi: et maior: sit apostolo alio quouis in iurisdictione et administratione. Et hoc sentit Innocent. et de renū. post translationē. in fi. C. hoc aut sunt in quibus dispensare nō pōt. Primo cōtra apostolū vt bigamus fiat diaconus: vel presbyter vel ep. rxi. dist. acutus. c. vna tñ. c. deinde. rxi. q. f. sunt qdā. et de bigamis. c. ij. Joan. tñ nō xpi: contra apostolū dispen sare potest: nō tñ articulos fidei vt nō. in pie. c. sunt qdā. C. B. Unde credo qd de plenitudine potestatis potest cōtra apostolum dispensare qd bigamus fieret presbyter. vis de quod legitur rno. rxi. dist. lector. r ep. quia maior: est apostolo: vt dicitur sicut petrus: cui3 successor est papa: maior: fuit paulo et alijs ap'ls in administratione: vt nō. rxi. di. in nouo. in glos. ar. quod. vnde et petrus dedit pau lo licentiā p'dicandi: vt nō. r. di. quis neliat. glos. §. C. Itē

nō pōt dispensare vt quis simul habeat plures vxores. et de biga. sup eo. c. de bigamis. c. nup. c. de bitū. de diuo. gau demus. rxi. dist. deinde. quia cōtra dñi pceptū esset. Et rti duo in carne vna. Bñ. ij. in fi. r pie. c. de bitū. C. Itē con tra pcepta. r. decalogi: de quibus Exod. r. Deur. v. r no. rxiij. q. vñ. quod in omnibus quia et si nō sunt sicut arti culi: sunt tamē articularia fidei. i. ita annexa articulis fidei: qd sine eis salurem prestare nō possunt. ad hec. rxi. q. f. sunt quidam. §. f. lxxv. dist. nō satis. ad finē. fm Joan. de deo. C. Item contra euāgelij. rxi. dist. sicut. rxi. q. f. sunt quidam. rxi. dist. deinde. et de cele. mis. cū marthe. dispē sare tamen in euāgelio interpretando r declarādo ipsum: vt nō. pie. c. sunt quidā. C. Item cōtra ius naturale dispē sare nō pōt. vñ. di. §. f. in sti. de iure naturali. §. s3 naturalia. rxi. dist. c. f. de transla. c. f. C. Item nō potest tollere. iij. cō cilia generalia: que sunt sicut. iij. euāgelia venerāda: vt rxi. dist. sicut. in fi. ibi. se r nō illa destruit rē. C. Itē quidā dixerunt qd nō potest dispensare cū homicida voluntario. et de tempo. o. c. f. l. di. miro. §. q. vñ. si quis omnem. et de exco. pla. r literis. et de accusa. inquisitionis. §. rñso. et de homici. c. de cōse. di. §. f. c. sed tales in arena fundamentū iecerunt: quia dispensare pōt. vt. s. rly. ar. §. dispensat. disti r no. et de homi. sicut dignū. facit. l. di. aliquos. c. pie. et de conce. preb. pposuit. in fi. C. Item in gradibus diuis na lege prohibitis. de quibus nō. et de diuo. gaudemus. et de resti. spo. literas. rxi. q. ij. pitatiū. scripsi. s. e. ar. dly. §. solus papa dispensat. C. Itē in ijs que de sui natura sunt mala vt peccata: quis possit cōmittere. et de iure iur. et fi christus. §. quū etiam. C. Itē vbi status ecclesie vniuersa lis decolorat. r. q. vñ. et si illa. rxi. q. f. que ad perpetuā. C. Item vbi sancti patres r romani pontifices aliqd bñ definierunt p vniuersali ecclesia: illud totaliter immutā do. r. di. sicut. rxi. q. f. c. f. r. ij. c. cōtra statuta. ibi: Nec hui3 sedis pōt auctoritas. r. c. omē. c. ideo. r quasi per totum. C. Itē quidam dixerunt qd nō potest dispē sare vt mo nachus ppiū habeat: r matrimonij contrahat. r hec fuit cōmunis sententiā doctorum: vt nō. et de statu mona choru. quū ad monasterij. §. f. ibi: Quia abditatio pios pietatis: sicut r custodia castitatis: adeo est annexa regu le monachali: qd contra eā nec summus pontifex potest centiam indulgere. Sed teneo contrariū cū Innocent. et dñi. r facio vim in verbo licentiā. q. di. sine causa. dispē satio autē vera semper vtilitatis vel necessitatem p̄suppos nit ppter quā dispensatur. l. disti. vt constitueret. r. c. dño sancto. §. q. vñ. §. nisi rigor. cū. c. seq. Causa ergo tanta pot set esse qd papa licite r sine peccato possit dispensare cum monacho vt contraheret r haberet ppiū r transmittes ret in heredes. Quid em si in toto regno nō remanet he res: nisi filius regis mortui monachus: r totū regnum in seditione est: r alij i regē hñe nō vult nisi suū dñm natura lē: sic fuit i regno arragonie: vñ aliqd rex isti delis querti vult cū toto suo regno ad fidē christi: si talis monach3 res gis filij? Alia sua vnicā ducat vxore: cū q regnū suū sibi do nat. Terte dicem3 qd p ratiū hūilitate r charitate aiaz pa pa i b valeat dispē sare: qd pferēda est talis actio r rati mes riri p̄replatiōi soli3 illi3 monachi. qd em deo grati3 q aiaz salus: p qd3 mortu3 est: nūquid qlib3 se dz in holocaustū pferre. p salute aiaz sicut ipse fecit: nō q: maior est talis charitas q talis castitas: quū tñ castitas dicitur cum p̄p̄ia vxore. rxi. di. nicena. rxiij. q. f. caue. r pudicitia. rxiij. q. f. §. f. r no. rxiij. q. v. in kumma. Et maior donū p̄ponēdū est mino: i bono: r vtilitas cōmunis p̄uare. et de renū. nisi. §. p̄oro. qui. §. p hoc optime facit. r. §. ne putea. r. vij. q. f. scias frater. vbi de hoc. ff. p socio. accusatiōe. §. labeo. vbi de hoc. vbi dicitur qd nō id quod p̄uatum vni ex socijs: s3 qd toti societati expedit faciendū est. r. C. de cadu. tol. l. f. §. f. r in aut. de resti. r ea q parit. §. ea em q cōiter. coll. iij. legit r no. et de postu. pla. bone. §. C. Itē ppter istā publicā vtilitatem pōt fieri monachus ep: vt pie. c. nisi. §. p̄oro. et et de regu. licet. r etiā clericus siue rector. l. v. dist. p̄dictis.

An pa pa dispē sare possit cū monacho.

In qd papa nō potest

vof. q. i. ne pro cuiuslibet. et de sta. mo. qd dei timore. eode
 modo et rer. quia ubi eade ratio et idem ius. et de tralla.
 inter. §. i. h. qui idem. Sed forte dicitur q talis erit fiat
 rer. in ppriu no habeat q regnu comune est. et que acq
 rit regno acquirat. vnde nec iura eius potest imminuere.
 ar. pro his. xvij. q. i. c. i. et de p. uille. qui olim. h. melius de
 iure iur. intellectu. et de pben. ratio. sed ista no obstant. q
 eadem ratio remanet in his. bonu comune pferendum.
 Sed quis sane mentis deum reputabit ita crudelē. q no
 lit per dispensationē sui vicarij tante chustianitatis mul
 titudini prouideri. vtiq; ergo dicendum est. q possit papa
 in tali casu et simili puidere. quā ad maiorē potestas sua
 extendi videatur. quia statuit q si simpliciter vouens. co
 trahat. tener matrimoniu. et qui cleri. vel vo. rursus. xvij.
 q. h. cōsaldus. et de cōcur. piuga. placet. cū seq. et de voto.
 quod votū. li. vi. in. statim. §. d. et hec constitutio. C. Item
 q; xvij. q. i. alij nubar. et de diuor. gaudent. §. pen. C. Item
 q; minor. xv. annis. psteri no possit. et de regu. ad nostrā.
 immo q; q; minor. xvij. annis. c. r. quia in insulis. qd est
 contra ius naturale. Nam et quo pner doli capax est. pōt
 se diabolo obligare. multo fortius deo. et de delic. pu. c. i. et
 hec constitutio generalis est. et ad omnes extendi potest.
 quāto magis ergo cōfiteri oportet q cum vna psona vel
 duabus in tali casu valeat dispensari. Nam et potestatem
 habet generalē papa soluere et ligare. xvij. q. i. quod cūq;
 et in quolibet voto tacite subaudit. nisi aliud deo magis
 placeat. ad quod optime facit qd legitur et no. xvij. q. h. §.
 i. et in glos. sic ergo p; illud em quod placet magis deo.
 potius est eligendū. et de vo. et vo. re. scriptura. C. Sz cre
 dendū est q magis deo placet. vt quod cōmuniter vtile
 est eligatur. vnde et ppter hoc papa potest dispensare in
 tali casu nec censendus est fracto. voti. qui in hac parte
 obedit vicario iesu chisti. Nam quod ipse vicarius dei fa
 cit ipse deo facere intelligit. et de tranlla. epi. c. i. c. qnto.
 quantūcūq; ergo reddito voti necessaria videat. intellis
 gitur in deo votū soluere. qui ei illud quod magis placet
 tum credit. facti auctoritate superioris interueniente. et
 de vo. et vo. re. c. i. c. no est. xvij. q. i. beatus. et de vo. et vo. re.
 magn. C. Optime pro ista veritate cōcludit. c. i. p. ealle.
 de vo. et vo. re. ibi. An recōpensatio melior fuerit. eccle. sic
 dei seu reipublice vtilior. Dicitur. et deo magis accepta.
 ar. ergo expellunt q si aliquis rex saraceno. i. magne po
 tentie cum roto suo regno paratus sit baptizari et pueri
 ad dñm. dūmodo papa daret sibi in vxore tale sanctimo
 niale professam et deo cōsecratā. q dñs papa poterit in
 hoc casu dispēlare. C. D. Nec obstat quod dicitur q hoc
 votū castitatis compensationē no admittit. quia castitas
 sola est que cū fiducia possibilis est deo aīag pscitare. in
 aut. de leno. §. sancimus. coll. ij. et Aug. videt expresse dice
 re. q no licet tale votū violare. etiam si fiat. ppter hoc vt
 aliquis vel aliqua baptizetur. xvij. q. viij. c. no solū. qd. c.
 multū facit contra dispensationē hanc. Item no obstat q
 nullum inuenitur equē bonū cum quo possit cōmutatio
 fieri. quia nihil est melius cōtinentia. quia replet paradys
 sum. xvij. q. i. c. nuptie. Et q nullam cōmutationē pōt hō
 dare pro anima sua. Dicitur. xv. q. i. q. i. p. cepimus.
 et no. hoc et de sta. mona. qui ad monasteriu. in glo. fi. Sz
 ad hec et similia respondendū est. vt tacitū est. q vonētū
 se hoc no licet. q em est violare ipsum votū. qd no licet.
 vt dicit Aug. p. c. no solū. Sed licet auctoritate et licentia
 dei sine sui vicarij. cuius auctoritas in voto et iuramento
 intelligitur excepta. vt. §. dicitū est. et de iure iur. venientes.
 C. Item vtilius est ecclesie dei et reipublice. vt. §. tacitū est. et
 deo magis acceptū. q virgo quis deo dicata. saluet ani
 mā suam in matrimonio viuēs caste. vt p. c. nicena. c. r. i.
 di. et ad saluandū ducat secū plus q. l. vel. l. l. milia ani
 marū q illa sola sibi virginitas. quia. vt dicitū est. hec pu
 blica et tanta vtilitas pponenda est puate. vt iuribus. §.
 positus. Quod euidenter dñs probauit quādo incarnari
 voluit. et animā suam dare p multis peccatoribus. quis

no peccasset. considerans ibi non suam pūatā vilitatē
 sed communē. Si ergo dñs ob multorū salutē animā suā
 dedit. quis tu tantus. qui et hoc oare animā tuā negas.
 ar. eius quod dicit Ambro. Si filius dei censum soluit. q
 tu tantus qui putas no soluendum. et q. s. r. agnū. C. Sz
 etiam qui hoc obicit sub quodā pallio pietatis potestas
 ten dño pape auferunt. qā habet no ab hoie. sed a deo.
 vt p. c. quāto. c. licer. de tranlla. epi. qui statuit circa votū
 solenne quod impediatur et dirimat matrimoniu. l. a. d. r. a. s.
 ctum. simplex autē no dirimat. et tame apud deū no minus
 simplex obligat. q solenne. et idem possit agere de solēni
 quod no dirimeret. vt hec omnia colligunt. et qui de. vel
 vo. consuluit. c. rursus. et de vo. et vo. re. quod votū. li. vi.
 et facit ad hanc materiā quod statuit ecclesia de ingrediē
 tibus ordinem mendicantiū. et de regu. no solum. c. cōsti
 tutionē. li. vi. et de alijs ordinibus. e. r. is. qui. li. vi. C. Nec
 obstat q; illud votū fuit voluntariū. xvij. q. i. integritas.
 quia omne votū voluntariū est. et. q. i. p. c. l. s. et in con
 pōsationē admittit. et de vo. et vo. re. magne. r. c. i. q. viij.
 §. nisi rigoz. r. c. seq. et §. vilitatis intuitu. r. c. seq. Nec est
 impū hoc credere. sed contrariū esset iniquum dūmodo
 virgo velata hoc no pcurauerit. nec et se petierit. sed p
 prer solam charitatē et reipublice vilitatē et humilitatē.
 rem se pape cōmitat. ar. bo. xvij. q. i. §. i. quā erit ppter
 bonum obediētē. potius videatur pati q agere. sicut de
 illo dicitur qui ad mandatū ecclesie reddidit debitū vxori.
 vt no. et legitur de seute. excom. inquisitioni. C. De aureo
 la q eam perdat in hoc casu. teno per. c. r. r. q. v. ille. c. d.
 talis habebit maiorē gloriā. h. no talē. legit et no. r. r. q. v.
 §. i. pro hac sententia facit de vo. et vo. re. ca. magne. §. qui
 igit. qui igit in lege veteri. in q no min⁹ pceptū dñi obli
 gabat q votū hodie obliget et eccle. r. c. vbi sic. Dicit.
 Quum igitur mandatū dñi et votū pari passu ambulat.
 vt hic dicit. et mandatū dñi possit adimpleri p aliud equū
 pollens. xvij. q. i. iij. in nocēs. ergo et votum. sic argumentat
 hic. Immo quasi dicitur. quū votū succedat loco pcepti.
 eadem naturā debet habere. ar. et vt li. pen. c. i. in fi. et idē
 dicimus de actione que loco altrius succedit. q eiusdem
 nature est. cū illa cui succedit. fi. h. quis casu. fi. et. §. q inu
 riarum. ar. ad hoc et de flagno. recollentes. §. i. et p. c. i. n. y.
 nocens. et de censibus. significauit. et de bap. maiores. §.
 fi. et seq. quedam cōmutarent in aliud. per hoc figurabat
 votum peregrinationis cōmutationē recipere. Dicit.
 C. No obstat aut. de lenonibus. que dicit q sola castitas
 est et subaudi cum alijs virtutibus. Nempe virginitatē
 sine baptismo et charitate et humilitate ad vitam eternā
 certū est no pdesse. §. ad. l. oz. r. iij. de peni. dist. ij. §. euide
 ter. et expellunt. xvij. q. v. tunc saluabit. c. hoc solū. vnde
 et Ber. Audeo dicere sine humilitate nec virginitas ma
 rie deo placuisset. et Aug. ait. No dubito pferri mulierem
 superbe virgini. Sz no obstat quod legitur. l. c. r. r. i. No
 est equa ponderatio anime cōtinentis. Nam hoc no debet
 intelligi de continentia corporali. nā illud euidenter falsus
 est. quia virginitas sine pudicitia. virtus est principaliter
 animi no corporis. xvij. q. v. §. i. de pudicitia. c. magis tu
 meam. c. sicut nemo. in fi. ibi. Ita nemo pudicitia sequat
 in corpore nisi p? spiritui iuncta castitate. vñ Aug. Vir
 ginitas est in carne corruptibili in corruptionis perpetua
 meditatio. vnde et Eccle. salicus dicit. non continentis
 corporis. sed anime. quia continentia corporis sine conti
 nentia anime est sicut lucerna sine oleo. et talibus dicitur
 Dicitur. xv. nescio vos. et c. debet intelligi de continentia
 spiritali anime. vt scilz homo abstineat a peccatis in vo
 talibus et ventralibus quantū potest. §. ad. l. oz. r. i. Dicit
 q in agone pcedit ab oib⁹ se abstinet. p hoc dñi facit. xvij.
 q. v. no est chustidelib⁹. a. s. est sub. c. pposito. ibi. h. abey
 tis verā magnāq; solationē si fidā pūctā retinetis no
 pscissitē pccatorū. h. etia expresse pbat. l. fa. l. viij. ibi. Quare
 sciunt animū et no a pccati r. c. v. q; ibi. none h. est magis
 iunū qd elegit. Dicitur colligatores. c. d. tui. r. c. pualet

ergo spiritualis continentia corporali: qua retinet virgo
 sacra in tali casu per obedientia pape contrahens. Sic
 etiam intelligit illud Hiero. dicitis qd absq puritate virg
 ginitate continentia et castitate opera omnia imperfecta
 sunt. rrvij. q. v. tunc saluabitur. hoc est necesse est vt in
 telligatur de virginitate et castitate aie. fm que modū ro
 tas ecclesie dicitur virgo iura illud. ij. q. 2. r. Despondi
 vos r. rrvij. q. i. nuptiarū bonum. als nullus cōiugatus:
 nulla vidua saluaret: quod dicere erro: est. et de summa
 trini. c. i. nō s. n. Ad illud etiā quod dicitū est qd nūls
 lam commuta. onē dabit homo p anima sua. Dar. rvi.
 de plano faret. Sed dico qd talis nō pōt anima sua: qui
 matrimonio auctoritate pape legitime vritur: et caste vis
 uere dicitur: sicut superius est probatum. Nec phibet iste
 monachus vel ista lege diuina contrahere: sed canonica.
 et quod dicit vel vo. venies. c. rursus. rrvij. q. i. quasi p to
 tū. rrvij. q. v. tunc saluabitur. et de vo. r. vo. r. qd vortū. lib.
 vi. ergo sup eam potest papa ex causa legitima dispēlare.
 et de concel. pben. pposituit. C. Restat deniq respōdere il
 li p dicitō verbo decretalis. quū ad monasteriū. de sta. mo.
 qd abdicatio pperatis: sicut et custodia castitatis: adeo
 annexa est regule monachali. Rñdeo fm Imocē. lumē
 iuris canonici. annexa de iure positio: qd sic probat. mo
 nachus etiā nisi aliud est qd solitari? et tristis. rvi. q. i. plas
 cut. ij. ibi papa Eugenius ita dicit. Agnoscat nomē suū.
 Donos em grece/latine vñ? achos grece/latine tristis.
 vnde dicitur monachus. i. vnus. r. tristis. r. c. monachus.
 quicquid vltra hoc additū est. de iure positio impositi
 est. C. Et quo apparet qd papa dispēlare pōt cum monas
 cho vt ppiūm habeat et vxoē ducat: vt. a. dicitū est: quū
 nemini dubiū sit. quū ipsam religionē siue ordinē et nas
 vos sub turam siue substantia quā debz ordinē: et toto tollere pos
 sibilis. sit. fm Imocē. et eni omnis religionis regula a sua tantū
 b' dispē: auctoritate vires sumpit. et de reli. do. c. fina. r. c. religio
 lare pōt. nū. lib. vi. f. scur ergo et religionē et eius substantia in
 tuit et approbat: sic et ipsam tollere pōt. et de reg. iur. ois
 res. hīs aut sublati subtrahit et regula. vñ dicit annexa.
 quasi diceret. substantia sunt hec duo. vñ et hec nō pos
 sent destrui: qd illa destruerent. nec ledi/quin et lederent.
 quia idem iuris est in annex. ff. de reli. que religio. et
 et de iudi. quāto. cum suis concor. sed qd fecit tollere pōt.
 Item quia mutat substantia rei. C. de re. vt. a. c. l. r. no. in
 pre. c. quū ad monasteriū. C. Quod aut hec duo ab
 dicano pperatis: et custodia castitatis nō sunt de substā
 tia monachatus: etiam sic. pbo: olim in principio ecclesie
 primitiue in egypto/et palestina et thebaida veri anacho
 ritę ppiūm possidebat et emebat et vendebat et dona
 bant illud modicū quod habebant: et tñ nedū monachi:
 immo genus pfectius inter tria genera monacho: us de
 egypto dicebatur. sicut probat collatio Piamonis de tri
 bus generibus monachoy/et cenobitarū. sarrabatay
 et anachotitarū in lib. coll. Joan. cassi. Immo et multi de
 cenobis viri pfecti egredietes ibant ad eos: vt pfectius
 viuerēt vt apparet in predicto libro collationum/et vitis
 patrum. Ad hoc facit qd paulus primus summus anas
 chozita ppiūm habuit et testamentū fecit. rix. q. fi. c. cōtra
 paulus. p hoc facit qd legit r. no. et qd de. vel vo. in sinuā
 te. rrvij. q. i. de viduis. f. Et eremite ppiūm habere possunt
 vt no. pre. §. contra. r. rrvij. q. ij. §. ecce. in glof. debent. Et
 ecclesia primitiua in specialī ppiūm nō habebat: vt. rii.
 q. i. dilectissimis. nō fuit ex pcepto dñi: sed illi? ecclesie oz
 dinatiōe sancta et pfecta: sed ala regula nō rumpit. si ex
 causa cū aliquo de contrario dispensat: qd priuilegia pau
 corum legem nō faciunt. dist. iij. priuilegia. et de pbo. sig.
 abbate. Nam. et Aug. quod ordinauerat qd dicit ppiūm
 nō haberet: ex causa reuocauit. rii. q. i. certe ego sum. pro
 hoc facit: quia olim diaconisse ppiūm habebant. ar. rrvij.
 q. i. si quis rapuerit. vbi de hoc no. i. glof. que sit. r. C. de sa
 crofanc. eccle. l. generali. r. qd legitur r. no. rii. q. i. c. fi. de
 sanctimonialibus. et de elec. in dicitari? §. supradicta.

lib. vi. §. immittitur. a sensu contrario qd papa possit appo
 bare statum monachoy habentū. ppiū fm consuetudi
 ne alemānie si veller. C. Castitas etiam nō est de essentia
 monachatus nisi p ecclesia: ergo possent contrahere nisi lex
 ecclesie impediret. ar. do. rrvij. q. iij. dicit. et facit quod no.
 rrvij. q. i. nuptiarū. in glof. i. susceptū in fi. Quod ex hoc ap
 parer: quia apostoli q fuerūt caput ecclesie primitiue: mo
 nachi vel cenobite p illo tēpo: fuerunt: quo fuerūt cum
 multitudine credentiū hierosolymis. quia in illa ecclesia
 data fuit forma vite cenobitice fm Piamonem. s. all. de
 tribus generibus monachoy: et bedam. qui sup illo rbo:
 dabat singulis. put vniciqz opus erat. dicit. q ita viuūt
 vt sint eis cōmunita omnia cenobite vocant. Et quum apo
 stoli cōmunitē vxo:es habuerunt: nec reperit qd christus
 post eorū vocationē eos separari mandauerit ab vxo:ib?
 contra legē quā ipse dederat de matrimonio nō diuiden
 do. quos de? cōiungit nisi ob causam fornicatiōis. Dar.
 rix. Dar. r. rrvij. q. ij. quos de? immo eas secū ducebant:
 licet cū eis carnaliter nō commiscerāt: vt mercede pdica
 tionis suffētarent ab eis. vt est exp: sum. rrvij. di. omnino
 confitemur. et ibi nō g. dispensatio habet locū. C. §. frē
 et obedientia de substantia monachi est fm ecclesia: sicut
 castitas et viuere sine ppiō: vt no. Dñen. in pre. c. cū ad
 monasteriū. et de regu. ex parte. r. c. consulti. et facit pre. c.
 cum ad monasteriū. §. prior. §. abbas. de maio. r. ob. cum
 in ecclesis. ibi: ad debitam obedientiā r. r. q. iij. statū
 mus. ibi: De vice supra caput sibi hominem impoluerit. et
 tamē monachus factus eps absolutus est ab illa obediē
 tia: quū factus sit de filio pater: vt no. rrvij. q. i. c. i. Et pps
 sunt esse aliqui monachi et nō subesse abbat: vt no. rrvij.
 q. i. de viduis et puellis. in glof. pōt ergo. in fi. C. Plene §
 et clare probatū est iuribus et rationibus posse papā cum
 monacho vt ppiūm habeat: vt vxoē ducat: ex causa salu
 tiferā dispensare. immo etiā si dñs Imocē. iij. condito: il
 lius decretalis/ quū ad monasteriū/ intellexerit ad literā
 qd nec ipse: nec alius romanus pōt rē: in tali casu possit
 monacho cōtrahendi licentiā indulgere: nō potuisset les
 gē suo imponere successori: quū non habeat in pēriū par
 in parem. et de elec. in moruit. vbi de hoc ff. ad trebel. ille a
 quo. §. reimpellitū. et de rescrip. quia per ambitionē in fi
 lib. v. quicquid aut no. Ber. in pre. c. cū ad monasteriū. et
 de cōdi. ap. c. ij. hoc reneas: quia Ber. et sequaces hāc sub
 tilitatē et rationes veras minime pviderunt. Thomas
 etiā de aquino in hac est sententiā. C. B. Hoc tñ notādū
 est qd nisi papa ex iusta causa dispēset: peccat: nec dispē
 satio pōdest quātū ad deū: vt no. et de vo. r. vo. r. no. est.
 Quod verū est qd dispensatur contra vortū tacitum vel
 exp: sum: vel contra euangeliū/ vel contra ecclesie gene
 ralem statū. Secus in dispensationibus que sunt contra
 ius positium: quia in hīs sufficit sola voluntas dispē
 satoris. etiā sine cā: qd de iure pōt supra ius dispensare. et
 de pcel. pbe. pposituit. fm Guill. dur. in spe. in tit. delegato.
 §. nūc: beuiter. r. r. no. et Imo. i. p. c. cū ad monasteriū. in
 glof. vbi ex cā q no. ibi: qd si sine cā dispēlat cū monacho
 ppiūm habeat: nec dispēlat: nec ille cū quo dispēlatū est
 quātū ad deū tutus est. Secus si sine cā dispēlat: vt vxoē
 ducat: qd si vxo: credit bonā et licitā: tener in simoniū: et res
 net monacho reddere debitū. sed ipse debitū sine peccato
 erigere nō pōt. Rō diuersitatis est: qd in dispēlatōe habē
 di ppiūm nemini p iudiciū fit nisi illi cū q sine cā dispēlat.
 Secus est in simoniō: vbi dispēlatō pdest vel p iudicat
 alij. f. i. i. §. i. Et ideo dicitū est tenere in simoniū ne illa cū
 q ptabit auctoritate pncipis decipi videat. C. de his qui
 ve. eta. impel. l. i. et de dona. p tuas. §. fi. rrvij. q. i. de viduis.
 vñ etiā nō. Dñe. in p. c. nō est: qd si sine cā facta dispēlatō
 est: et si illi cū q dispēlatū est de exceptione: in iudicio tñ aie
 dat dānatio. maxime dispēlant. ar. C. de iudi. rē nō nouā.
 r. q. in. alioz. sed et perētū et recipiēt. maxime si ad postula
 tiōne ipsi? dispēlatō e obētra. ar. ff. qd qd iur. l. iij. Notat
 etiā de ista materia Dñe. et de elec. dūdū. ij. i. glof. de in.

Papa
 monas
 cho sup
 vxo: sub
 turam
 siue substā
 tia quā
 debz ordi
 nē: et toto
 tollere pos
 sibilis. sit.
 fm Imocē.
 et eni om
 nis religio
 nis regula
 a sua tantū
 b' dispē:
 auctoritate
 vires sumpit.
 et de reli.
 do. c. fina.
 r. c. religio
 lare pōt.
 nū. lib. vi.
 f. scur ergo
 et religionē
 et eius substā
 tia in
 tuit et ap
 probat: sic
 et ipsam tol
 lere pōt. et
 de reg. iur.
 ois res. hīs
 aut sublati
 subtrahit et
 regula. vñ
 dicit annexa.
 quasi diceret.
 substantia
 sunt hec duo.
 vñ et hec
 nō possent
 destrui: qd
 illa destrue
 rent. nec ledi/
 quin et ledere
 nt. quia idem
 iuris est in
 annex. ff.
 de reli. que
 religio. et
 et de iudi.
 quāto. cum
 suis concor.
 sed qd fecit
 tollere pōt.
 Item quia
 mutat substā
 tia rei. C. de
 re. vt. a. c. l.
 r. no. in pre.
 c. quū ad
 monasteriū.
 C. Quod aut
 hec duo ab
 dicano pper
 atis: et cust
 odia castitatis
 nō sunt de
 substātia
 monachatus:
 etiam sic. p
 bo: olim in
 principio ec
 clesie primiti
 uae in egypto/
 et palestina
 et thebaida
 veri anachor
 itę ppiūm
 possidebat et
 emebat et ven
 debat et dona
 bant illud mo
 dicū quod ha
 bebant: et tñ
 nedū monachi:
 immo genus
 pfectius inter
 tria genera
 monachoy: us
 de egypto dice
 batur. sicut
 probat collatio
 Piamonis de
 tribus generi
 bus monachoy/
 et cenobitarū.
 sarrabatay et
 anachotitarū
 in lib. coll. Jo
 an. cassi. Im
 mo et multi de
 cenobis viri
 pfecti egredie
 res ibant ad
 eos: vt pfecti
 us viuerēt vt
 apparet in pre
 dicto libro col
 lationum/et vi
 tis patrum. Ad
 hoc facit qd
 paulus primus
 summus anas
 chozita ppiūm
 habuit et testa
 mentū fecit. rix.
 q. fi. c. cōtra
 paulus. p hoc
 facit qd legit
 r. no. et qd de.
 vel vo. in sinuā
 te. rrvij. q. i.
 de viduis. f. Et
 eremite ppiūm
 habere possunt
 vt no. pre. §.
 contra. r. rrvij.
 q. ij. §. ecce.
 in glof. debent.
 Et ecclesia
 primitiua in
 specialī ppiūm
 nō habebat: vt.
 rii. q. i. dilecti
 ssimis. nō fuit
 ex pcepto dñi:
 sed illi? ecclesie
 ozdinatiōe
 sancta et pfecta:
 sed ala regula
 nō rumpit. si
 ex causa cū
 aliquo de con
 trario dispensat:
 qd priuilegia
 paucorum legem
 nō faciunt. dist.
 iij. priuilegia.
 et de pbo. sig.
 abbate. Nam.
 et Aug. quod
 ordinauerat qd
 dicit ppiūm
 nō haberet: ex
 causa reuocauit.
 rii. q. i. certe
 ego sum. pro
 hoc facit: quia
 olim diaconisse
 ppiūm habebant.
 ar. rrvij. q. i.
 si quis rapuerit.
 vbi de hoc no.
 i. glof. que sit.
 r. C. de sacro
 fanc. eccle. l. ge
 nerali. r. qd
 legitur r. no.
 rii. q. i. c. fi. de
 sanctimoniali
 bus. et de elec.
 in dicitari? §.
 supradicta.

Papa
 iusta de
 cā dispē
 sare dōz.

Potentia dispensatiois papalis pbatur.
C Item super facto potentie dispensandi papalis ap proba duas regulas traditas per **B**stie et de cocel. pie. ppropofuit. in glos. qñ diceret. Una est q papa tantu ptre habet. q si dicat e faciat qd qd placuerit accusari no por nec damnari ab hoie dūmodo no sit hereticus incorrigibilis. et di. si papa. pōt tñ et debet moneri in secreto. et etiā palā si palam peccet mortaliter. Nam velit nolit subiacet euangelice veritati. quoad monitionē faciendā et recipiēdam quia culibz dicitur est. Si peccauerit in te frater tuus. et de iudi. nouit. ij. q. i. si peccauerit. **D**atb. xvij. sed qd hoc quod ibi dicitur ecclesie non subiacet nisi in heresi.
C Alia regula est q in omnibus pōt dispensare dūmodo no sit contra fidem: et dūmodo per dispensationē suā eul denter no nutriatur peccatu mortale: nec inducat subuersionē fidei: nec periculum animarū. Nam in talibus ptra dñm nullā habet penitus potestātē. sic intelligit. xvij. q. i. sunt quidā. xv. dist. sicut. ergo contra legē canonicā potest dispensare in diuinitate. et cōtra legē diuinā vbi sibi phibitum no est: nec peccatum continet euidētē. De potentia pape in dispensando et no. in pre. sunt quidā. et c. sicut. iij. dist. in illis. ix. q. iij. nemo. xv. q. vi. auctoritate. xij. dist. in summa. et de rell. spo. literas. de cocel. pie. pposuit. de sta. mo. quū ad monasteriū. i. q. vij. s. nisi rigoz. i. glos. hic incipit. de transla. epi. c. f. de offi. leg. quod translationē. de exco. pie. sicut vniuers. xij. dist. pceptis. in spe. in titu. delegato. §. nūc ostendendū. et §. nūc breuiter dicendū. De materia pape adde hic duo reprobia vtilia q postu. i. in. ij. pre istius operis in arti. ij. in. §. a capite. in primo. et. ij. folio.

Articulus. lxxv.

De ne ad superiores

Casus papales: qd late. s. descripti: inferiores a papa siue cardinales legatus latere: siue patriarche siue metropolitani siue epi siue alij manus extendant: quō sibi sint in signū pūilegiū singularis tantūmodo referuati: id e incidenter in hoc opere ponam casus in quibus p dicit valeant dispensare et intronitē se de iure: et quid ad officiu pertineat eorū dē.

Regato: **C** Et primo incipio a legatis. quorū tria genera sunt. vt legit et no. et de offi. leg. officij. li. vi. et c. r. et cōmunicat. no. p. Bern. **C** Ad quoru officiu pntet tenere pacatā pūiā: et eam purgare malis hominibus: et eos punire. ff. de offi. psec. v. l. §. quies quoz. ff. de offi. p. l. iij. et l. cōgruit. et de offi. or. c. i. Et legatus mittitur vt euellat vitia dissiper malos. edificet frutes: et plantet bonos. et de ma. io. et obe. solite. et lib. vi. de offi. leg. legatos. Item ad officium eius pntet causas audire: que per appellationē deferuntur ad eum. et de offi. leg. c. i. ij. q. vi. decreto. xi. q. i. p. uenit. et etiam per simplicem querelā in p. uincia sibi decreta potest audire omnē causam ad forum ecclesiasticū pntentē: omisso quolibet ordinario: quia roma cōmunitis patria ē. ff. ad municipa. roma. et de fo. cōpe. c. si. **C** Ipse em plenissimā habet iurisdictionē: et malis imperiū omnibus post principē. et omnia exercere pōt quecūq; pōt is qui legatus mittit: que sibi sp̄s specialiter non reseruat. et de sentē. exco. nup. et de offi. leg. qd translationē. de of. vi. c. penul. et no. ij. q. v. que de causa. ff. de pcur. parato: cui. et l. leg. habet merū imperiū sicut et pcosu. ff. de offi. pcosu. si in. alia. §. si. et nūius imperiū bz in p. uincia sibi decreta oibus alijs post principē. ff. de offi. pcosu. ideo. de offi. p. l. iij. nec qd est in ipsa p. uincia qd p ipsum no erpediat. ff. de offi. pcosu. nec quicq; in prin. Nā ipse vice pcosulis et p. uincis p. uincie obtinet. et de offi. leg. legatos. lib. vi. Nā ipse gerit vices dñi pape. et de cofue. quū venerabilis. et de plump. anadara. c. iij. di. c. et de offi. leg. c. et q. trasla. tionē. sed si aliqua graua immineat et adua pter illa que sibi sedes ap. lica referuauit: debet legat? illa ad ap. se. re. ferre: vt euidētē pbat. xvi. q. i. frater n. circa mediū. xv. q. i. in galliā. et q. si. legi. p. venerabilē. p. ope. fi. et de vap. maiores. in pn. xvij. di. mulus. xvij. di. c. i. et de offi. ar

chie. ad hec. §. itē in epla. et de trasla. c. i. vnde legit? **E**ro. xvij. in. h. q. moyses cōstituit pncipes et tribunos: vt dōd maior esset ad eum referret. ad id et de re iudi. quū crey ni. rñ. i. li. vi. sicut funt illa q maiori aia duerfioe indigent. vt. ff. de offi. psec. v. l. i. **I**te solēt. ad idē. ff. de offi. psec. v. l. i. l. iij. §. cognofcit. ff. de offi. pcosu. l. i. qd erit. **P**oterit ergo legatus passim de omnibus causis ecclesiasticis cognoscere. vnde separat matrimoniu ppter erroē conditiois. et de p. u. seruo. c. f. **I**te cognofcit de quest? de que vertit inter clericū et laicū. et de re iudi. **S**ū causam que. Non potest tñ legatus de causa cognoscere vel eā comit tere audiendā de plano sine strepitu summariē et sine figurā iudicio: de q cōmissio loquit et de r. b. sig. sepe pūius git. in demē. vt est expsum. ff. de de offi. pcosu. nec quicq; §. de plano. et §. vbi decretū. que em cōmunita sunt oibus p. uincibus: debet pcosul obseruare. vt in e. l. in. si. **P**otes gatus de causa criminali epi cognoscere: licz no definire. ff. de offi. pcosu. l. j. ar. iij. q. vi. q. nis. c. multū. **P**ōt legat? cognoscere de causa epatus vbi de eo litigat. et de ap. cō. sicut? i. et de elec. quia diligētia. nam et visitato: hoc pōt. lxxv. di. archidiaconus suo. facit et de p. c. quia. li. vi. ad istos duos. p. ce. iunge. qd no. s. p. v. ar. §. sciendū. h. xvij. **I**tem ad legatū omnis medijs appellat. **F**in **B**ull. dur. in spe. in titu. de ap. §. nū tractem. i. quis **J**oan. no. p. tra. ij. q. vi. §. q. s. als. si qd noltrū. sed de consuetudine cōtrariū obrinet. et qd primo dicit verius est: q vices pape gerit. vt s. pbatū est. **S**i aut iuste ab eo fuerit appellatū: ad papā appellationi deferat reuertēt. et de re iudi. quū causā que. ar. tñ cōtra. et de accu. ad petitionē. sed ibi no deulit frustratoie. **I**tem legatus de latere habet iurisdictionē super exemptos. ad hoc. r. q. i. puenit. xv. q. ij. §. si ergo. p. pe. prin. et. h. quicq; et de supplē. ne. p. licet. et de offi. del. venerabilis. de pben. graue. de sentē. et cō. nup. et de r. b. sig. veniens. li. vi. rñ. i. et no. et de offi. leg. q. translationem. **P**otes legatus cardinalis in sua p. uincia p. uinciale conciliū celebrare. iij. di. §. porro. xvij. di. regula. xvij. dist. c. sexta. lxxij. di. c. iij. q. vii. cōueniētib? no obstat. i. q. v. ideo. quia loquit de concilio generali et vniuersali. facit p hac opinione: q metropolitā et p. uincias faciūt iure proprio sua concilia particularia et p. uincialia. xvij. di. c. rxi. dist. si quis eps vacans. xvij. di. in multis. c. ibi positus. nā et eps facit cū suis clericis. xvij. di. no oposter. **P**ōt legat? de p. u. latere interpretari mandatū dñi pape. et de postula. p. c. l. de l. h. nec valet. et pcessus legati appobant cōtra regē franci reuocācie post ap. et de appel. nouit. **P**ōt cōfirmare electionē illi dñi p. u. lūis qui abiurato schismate ad ecclesie redijt vnitatē. et p. u. de elec. quia diligētia. arg. tñ cōtra. rñ. di. nos cōsuetudi p. u. nē. sed ibi loquit de iure cōmuni quo no p. u. uent heretici et schismatici. **I**te legatus examinat qd est notoriū. et de elec. bone. c. venerabile. **P**romouet in abbatē irregulāre: et in minoribus constitutū: vt legit et no. **F**in **J**nnoc. et de era. c. quali. tū. et de co. p. vitiatis. expofuit. **P**ōt facere legatus statuta que p. p. u. durāt. et de offi. leg. c. si. vbi de hoc. et de r. b. sig. et parte. et c. sup. quibulda. §. h. de loca. c. i. vnde et papa concedit p. u. i. legatum salutis cō. sti. lega. ap. se. et de p. c. r. veniens. vtrum in condēdo statuta requirere teneatur p. u. i. legatum: et consentum: et nent **J**nnoc. et **S**ien. p. c. fina. de offi. leg. q. tenent statuta sua in his que spectāt ad suam iurisdictionē. etiā si p. u. i. legati no fuerint requisiti: dūmodo legibus generalibus non obstant. nam ipsas ei co: rigere no licet. ar. c. de offi. p. c. lly. et o. i. h. quod dicit vt no. ipse **J**nnoc. et de offi. archiep. byteri. c. h. qui dicit q tenetur requirere consentum p. u. i. legatum p. u. i. legatum. allegat. c. q. iij. c. et iij. et iij. et v. **E**tiolatores statutorum legati absoluentur. **F**in. **S**. per o. di. loco. um. et de senten. exco. nup. **S**i legatus ferat sententiam generalem: qui futurum cōmiserit sit exco. munitatis. vt et de sen. exco. a nobis. i. valet et durat legatione finita. et de loca. c. i. **E**st enim iudex o. di. et de offi. leg. c. i. et ca. fina. **C**. de offi. rec. p. u. i. legatum. qui

Regat? cui cōp. retur.